

Studie

SOUKROMÉ VYSOKÉ ŠKOLY V ROCE 2003

Pavel Němec

Sektor soukromých vysokých škol (SVŠ) existuje již pět let, významně přispívá k potřebné diverzifikaci vysokoškolského studia a doplňuje studijní nabídku vysokých škol především v oblasti profesně zaměřeného studia. Přestože privátní akademická půda má zákonitě své problémy, zatím žádná z 36 doposud založených soukromých vysokých škol nezankla. Soukromé vysoké školy pracují ve své většině dobře a některé z nich se dají dokonce označit za velmi úspěšné.

Vzhledem k tomu, že se sektor soukromých vysokých škol dosud velmi dynamicky vyvíjí, odbor vysokých škol ho soustavně sleduje a každoročně o něm z dostupných údajů připravuje pro potřeby vedení ministerstva, vysokých škol a veřejnosti určitý aktuální informační souhrn.

SVŠ je možné zřizovat od roku 1999 podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon“). K 31. 12. 2003 získalo od ministerstva státní souhlas k působení jako SVŠ 34 SVŠ. Jejich aktuální počet k 31. 8. 2004 činil 36. Seznam již existujících soukromých vysokých škol, v tomto materiálu používaných zkratkách jejich názvů a www adres je uveden v Příloze. Adresář SVŠ, které získaly státní souhlas k působení jako SVŠ, je umístěn na internetu na adrese: www.msmt.cz - Vysoké školy - Veřejné a soukromé vysoké školy - Přehled soukromých vysokých škol.

Dále uvedené údaje jsou čerpány z výročních zpráv celkem 29 SVŠ, z tohoto počtu však jen 27 SVŠ mělo letos povinnost odevzdat své výroční zprávy za rok 2003. Výroční zprávu nicméně předložily také 2 SVŠ, které vznikly až v průběhu roku 2003 - ZMVŠ Třebíč, které byl státní souhlas k působení jako SVŠ udělen 28. 2. 2003, a VŠERS České Budějovice, které byl státní souhlas k působení jako SVŠ udělen dne 29. 8. 2003.

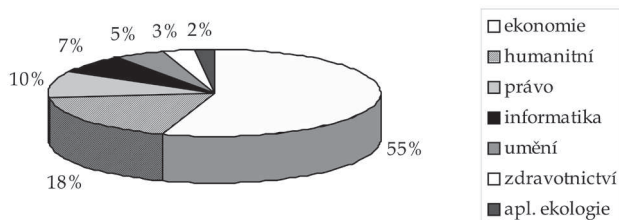
Obě SVŠ jsou přitom povinny předložit výroční zprávu o své činnosti až v roce 2005 (za rok 2004). Pro úplnost uvádíme, že také dalším 5 SVŠ, tj. VŠPSV Kolín, RaVŠ Brno, VŠRR Praha, FA Písek a VŠTVS Palestra Praha, byl státní souhlas udělen až v průběhu roku 2003 a budou tedy předkládat své výroční zprávy za rok 2004 až v roce 2005. Zbývající 2 SVŠ, NC Brno a VŠL Přerov, vznikly v průběhu 1. pololetí letošního roku a výroční zprávy o své činnosti za rok 2005 budou předkládat až v roce 2006.

Vzdělávací činnost

Studijní programy

Podrobnější pohled na akreditované studijní programy SVŠ (viz obr. 1 a tab. 1) ukazuje, že z celkového počtu 51 bakalářských a 10 magisterských studijních programů je 55 % orientováno na ekonomii. Na obr. 1 uvedené humanitní studijní programy zahrnující v sobě teologii, sociologii, pedagogické disciplíny, mezinárodní vztahy a další humanitně orientované studijní programy tvoří 18 %. Na právo je zaměřeno 10 %, na informatiku je orientováno 7 %, na umění 5 %, na aplikovanou ekologii 2 % a na zdravotnictví 3 % studijních programů.

Obr. 1 Odborné zaměření akreditovaných studijních programů soukromých vysokých škol (v %)

Tab. 1 Celkové počty akreditovaných studijních programů soukromých vysokých škol, forma jejich studia a srovnání s rokem 2002 (v závorkách je znázorněn nárůst počtu studijních programů v roce 2003 ve srovnání s rokem 2002)

Odborné zaměření studijních programů	Studijní programy		Forma studia	
	bakalářské	magisterské	prezenční	kombinovaná
Ekonomie	26 (+12)	8 (+5)	20	12
Humanitní	10 (+1)	1	8	3
Informatika	4 (+2)	0	3	1
Umění	2	1	3	0
Aplikovaná ekologie	1	0	1	0
Zdravotnictví	2 (+1)	0	2	0
Právo	6 (+3)	0	4	2
Celkem	51 (+19)	10 (+5)	41	18

Ve srovnání s rokem 2002 zaznamenaly SVŠ v roce 2003 významný nárůst především ekonomicky orientovaných studijních programů, přičemž realizovaly o 12 bakalářských a 5 magisterských ekonomicky zaměřených studijních programů více. Studijní nabídka SVŠ se v roce 2003 zvýšila oproti roku 2002 o 19 bakalářských a 5 magisterských studijních programů. Studium v magisterských studijních programech probíhalo v roce 2003 na 7 SVŠ, které již získaly příslušnou akreditaci.

Programy celoživotního vzdělávání, resp. celoživotního učení, jako důležitý zdroj financování SVŠ nabízí a uskutečňuje nebo k realizaci intenzivně připravuje 68,9 % SVŠ, což je prakticky stejný podíl SVŠ jako v roce 2002.

Modulárně budované studijní programy má a kreditní systémy při kvantifikovaném hodnocení průběhu studia využívá 62,1 % SVŠ. V roce 2002 využívalo kreditní systémy 65,4 % SVŠ. Až na dvě výjimky se jedná o systémy kompatibilní s European Credit Transfer System („ECTS“). Pro kreditní hodnocení podle standardů EU je používáno rozpětí do 6 kreditů za předmět. AAVŠ Praha a UNYP hodnotí předměty studijních programů kreditním systémem používaným v USA.

Celkem čtyři SVŠ (AAVŠ Praha, UNYP Praha, MBTS Praha a VŠH Praha), stejně jako v roce 2002, uskutečňují své studijní programy úplně nebo zčásti v anglickém jazyce.

Uchazeči o studium, studenti a absolventi

Na SVŠ podalo v roce 2003 přihlášky 8088 uchazečů o studium. Příjmacího řízení na SVŠ se zúčastnilo 7167 uchazečů a podmínky pro přijetí splnilo 6090 uchazečů a ke studiu nastoupilo 6085 z nich. V roce 2002 se na SVŠ pro srovnání přihlásilo celkem 6019 zájemců o studium, přijatých ke studiu bylo 4863 uchazečů a zapsaných do prvního ročníku bylo 4480 studentů. Méně než 100 zapsaných uchazečů vykázalo v roce 2003 12 SVŠ, 100 až 200 zapsaných uchazečů 9 SVŠ a více než 200 zapsaných uchazečů o studium 8 SVŠ.

Všechny uchazeče přitom přijalo v roce 2003 5 SVŠ (STING Brno, SVI Kladno, VŠEM Ústí nad Labem, VŠP Ostrava a ZMVŠ Třebíč). Naopak nejnižší úspěšnost v přijímacím řízení zaznamenali uchazeči o studium na IRKT Litomyšl (36 %), VŠMIE Praha (67 %) a PVŠPS Praha (70 %). Průměrně bylo na SVŠ v roce 2003 přijato 85,3 % uchazečů.

V roce 2002 byli nejméně úspěšní uchazeči o studium na IRKT Litomyšl, kam bylo přijato pouze 31 % uchazečů, na PVŠPS Praha a na VŠCRHL Praha (shodně 53 % přijatých studentů) a na SVŠES Praha (54,6 %). Na opačném konci byly v roce 2002 následující SVŠ – VŠ Karlovy Vary s 93 % úspěšnosti, UNYP Praha, kam bylo přijato 93,7 % přihlášených a AAVŠ Praha s 99 % přijatých uchazečů. Průměrně bylo v roce 2002 přijato na SVŠ 80,8 % uchazečů.

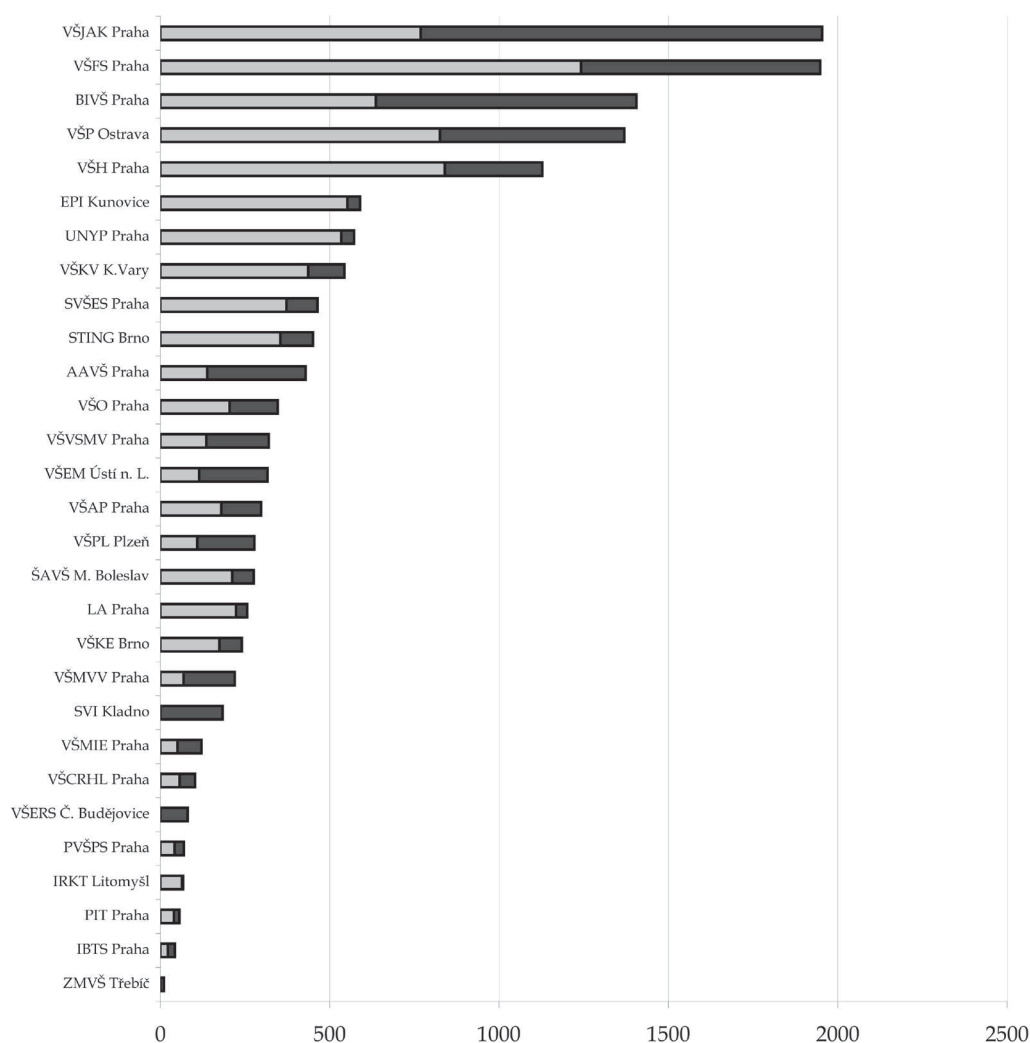
V absolutních počtech zájemců o studium vykazovaly v roce 2003 nejlepší ukazatele následující SVŠ: VŠJAK Praha, BIVŠ Praha, VŠFS Praha a VŠP Ostrava.

Podle údajů z výročních zpráv studovalo na 29 sledovaných SVŠ v roce 2003 celkem 14 134 studentů, z toho 1551 zahraničních. V 51 bakalářských studijních programech přitom studovalo 13 525 studentů, z toho 1519 zahraničních a v 10 akreditovaných magisterských studijních programech studovalo v roce 2003 celkem 609 studentů, z toho 32 zahraničních.

Pro srovnání lze uvést, že v roce 2002 studovalo na 26 SVŠ v bakalářských a magisterských studijních programech podle údajů z výročních zpráv celkem 8392 studentů, z toho 769 zahraničních. V meziročním srovnání se počet studentů SVŠ zvýšil o 5742 studentů a zdvojnásobil se počet jejich zahraničních studentů. Počty studentů na SVŠ v letech 2002 a 2003 znázorňuje obr. 2, kde tmavě jsou znázorněny počty studentů v roce 2003.

Nejvíce zahraničních studentů SVŠ bylo v roce 2003 ze Slovenska (celkem 1016), z Ruska (95) a z Ukrajiny

Obr. 2 Počet studentů na soukromých vysokých školách v letech 2002 a 2003

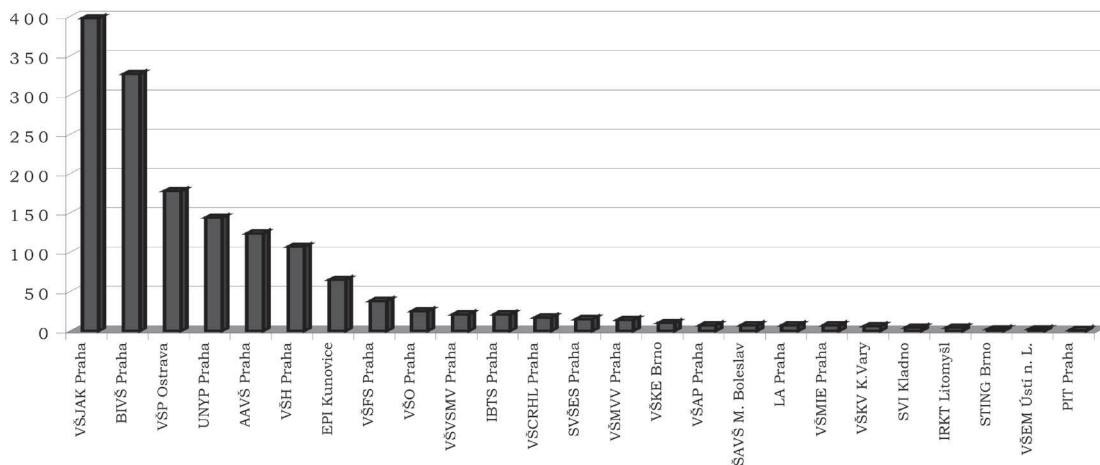
(83). Relativně největší poměrné zastoupení zahraničních studentů v relaci k českým studentům přítomným bylo na MBTS Praha (95,4 %). Je však třeba mít na paměti velmi nízký celkový počet studentů MBTS Praha (43). Poměrně velké zastoupení zahraničních studentů bylo v roce 2003 také na AAVŠ Praha (28,9 %), na BIVŠ Praha (25,4 % zahraničních posluchačů) a na UNYP Praha (25,2 % zahraničních studentů). Zajímavé jsou i údaje z VŠJAK Praha, kde studovalo 20,4 % cizinců, a z VŠP Ostrava s 13 % cizinců.

Ve srovnání s rokem 2003 studovalo v roce 2002 na 21 SVŠ 769 zahraničních studentů. Relativně největší poměrné zastoupení zahraničních studentů v relaci k českým studentům bylo na MBTS Praha (86,4 %). Poměrně velké zastoupení zahraničních studentů bylo na AAVŠ Praha (34 %), na UNYP Praha (27,7 %), na VŠJAK Praha (kde studovalo 19 % cizinců) a na BIVŠ Praha (s 10,5 % zahraničních posluchačů).

Počty zahraničních studentů SVŠ znázorňuje obr. 3. Z něho je patrné, že z 29 SVŠ sledovaných v letošním roce mělo zahraniční posluchače 25 SVŠ. Na 4 SVŠ (PVŠPS Praha, VŠERS České Budějovice, VŠ Plzeň a ZMVŠ Třebíč) žádní zahraniční studenti nestudovali.

V roce 2003 se studijní neúspěšnost nejčastěji pohybovala mezi 5 až 10 %, a to na 13 SVŠ. Nejvyšší studijní neúspěšnost vykázaly VŠMIE Praha (19 %) a PIT Praha (18 %). Pro srovnání lze uvést, že v roce 2002 vykázaly SVŠ celkem 371 neúspěšných studentů. Méně než 200 studentů na SVŠ bylo v roce 2003 na 9 SVŠ, 200 až 500 studentů vykázalo 12 SVŠ a více než 500 studentů 8 SVŠ. U některých ze SVŠ s méně než 200 studenty, např. u IRKT Litomyšl, PVŠPS Praha nebo MBTS Praha s ohledem na jejich odbornou orientaci však ani nelze předpokládat výrazněji vyšší počty studentů. Z údajů z výročních zpráv soukromých vysokých škol dále vyplývá, že již 5 SVŠ překročilo hranici 1000 studentů, z toho VŠJAK Praha a VŠFS Praha se již blíží počtem studentů dvoutisícové hranici. Konkrétně VŠJAK měl v roce 2003 1954 studentů, VŠFS Praha měla 1948 studentů, Praha BIVŠ Praha 1406 studentů, VŠP Ostrava 1370 studentů a konečně VŠH Praha měla 1127 studentů. Pro srovnání lze uvést, že více než 500 studentů bylo v roce 2002 na VŠFS Praha (více než 1200), na VŠH Praha, VŠP Ostrava, VŠJAK Praha, BIVŠ Praha, EPI Kunovice a UNYP Praha, kdy na těchto školách studovalo více než 64 % všech studentů SVŠ. Střední skupinu těchto škol, s počtem studentů 200 až 500, tvořilo v roce 2002 6 SVŠ a méně než 200 studentů bylo na 13 SVŠ.

Obr. 3 Zahraniční studenti na soukromých vysokých školách

Z 29 SVŠ uvedlo 25 SVŠ počty studentů, kteří z různých důvodů studia zanechali. Neúspěšných bylo celkem 892 studentů, z toho 103 zahraničních.

Při celkovém počtu studentů na našich VŠ (274 192 studentů podle stavu k 31. 10. 2003 uvedeného ve Statistické ročenice školství, ÚIV) reprezentoval počet

studentů SVŠ 5,15 % všech vysokoškoláků. V roce 2002 činil k 31. 10. 2002 počet studentů českých vysokých škol podle Statistické ročenky školství 248 756 studentů a počet studentů SVŠ reprezentoval 3,37 % všech vysokoškoláků.

Obdobný vývoj jako v nárůstu počtu studentů je také v nárůstu počtu absolventů SVŠ. Zatímco v roce 2002 absolvovalo na SVŠ v bakalářských studijních programech 437 absolventů, v roce 2003 dosáhl jejich počet již hodnoty 1043. Absolventy mělo v uvedeném roce celkem 13 SVŠ. Nejvíce absolventů měly VŠH Praha (337), EPI Kunovice (174) a VŠP Ostrava (144). Naopak nejméně absolventů vykázaly LA Praha (10), IRKT Litomyšl (12) a AAVŠ Praha (celkem 16 absolventů).

V bakalářských studijních programech SVŠ absolvovalo 991 českých a 52 zahraničních studentů. V magisterských studijních programech nebyli v roce 2003 dosud žádní absolventi.

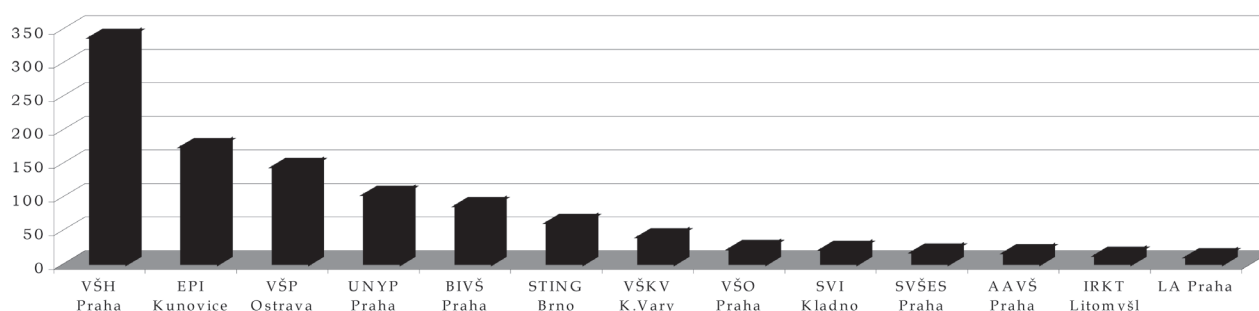
Zatímco v roce 2002 tvořili absolventi SVŠ 1,34 % všech absolventů českých vysokých škol, v roce 2003 činil jejich podíl 2,12 %. Počty absolventů SVŠ v roce 2003 znázorňuje obr. 4.

opak začínající SVŠ dávaly v zájmu své další úspěšné existence přednost zejména tvorbě učebních pomůcek a vlastní propagaci.

V roce 2003 zorganizovalo konference 63,7 % SVŠ (např. IRKT Litomyšl, VŠO Praha, STING Brno, VŠJAK Praha, SVŠES Praha, EPI Kunovice, VŠH Praha, VŠFS Praha), semináře 55,2 % SVŠ (např. BIVŠ Praha, EPI Kunovice, VŠH Praha, VŠFS Praha) a odborné kurzy 38,7 % SVŠ (např. BIVŠ Praha, ŠAVŠ Mladá Boleslav, VŠ Karlovy Vary, IRKT Litomyšl, VŠ Plzeň). Vysokoškolské učebnice a skripta připravilo a vydalo 43,6 % SVŠ (např. BIVŠ Praha, EPI Kunovice, VŠH Praha, VŠFS Praha, VŠJAK Praha, VŠ Plzeň). Do grantových soutěží se zapojilo 57,4 % SVŠ (např. EPI Kunovice, VŠFS Praha, LA Praha, VŠCRHL Praha, SVŠES Praha, VŠO Praha).

Dvoustrannou mezinárodní spolupráci s obdobně odborně zaměřenými českými a zahraničními vysokými školami rozvíjelo v roce 2003 67,8 % SVŠ (např. BIVŠ Praha, EPI Kunovice, VŠH Praha, VŠFS Praha, VŠCRHL Praha, SVŠES Praha, VŠO Praha), do multilaterální spolupráce v rámci evropských programů vstoupilo 34,2 % SVŠ (např. BIVŠ Praha, VŠFS Praha, VŠO Praha, VŠ Plzeň). Činnost v rámci mezinárod-

Obr. 4 Počty absolventů na soukromých vysokých školách v roce 2003

Tvůrčí činnost SVŠ

Nejširší škálu a největší objem tvůrčích aktivit vykazovaly v roce 2003 SVŠ, které existují nejdéle. Na-

ních organizací a institucí rozvíjelo 17,4 % SVŠ (např. VŠFS Praha, IRKT Litomyšl, SVŠES Praha, VŠO Praha, STING Brno). S českými podniky a organizacemi spolupracovalo 23,4 % SVŠ (např. EPI Kunovice, VŠH

Praha, VŠFS Praha, LA Praha, IRKT Litomyšl, VŠO Praha). Aplikovaný výzkum v rámci České republiky nebo se zahraničím rozvíjelo 8,6 % SVŠ (např. STING Brno, PVŠBS Praha, VŠMIE Praha, VŠMNV Praha).

Pro srovnání v roce 2002 zorganizovalo konference 80,7 % SVŠ, semináře 53,8 % SVŠ a odborné kurzy 42,3 % SVŠ. Vysokoškolské učebnice a skripta připravilo a vydalo 61,5 % SVŠ. Do grantových soutěží se zapojilo 57,7 % SVŠ.

Dvoustrannou mezinárodní spolupráci s obdobně odborně zaměřenými českými a zahraničními vysokými školami rozvíjelo v roce 2002 65,4 % SVŠ (např. VŠH Praha, VŠFS Praha, ŠAVŠ Mladá Boleslav, VŠCRHL Praha, SVŠES Praha, VŠO Praha), do multilaterální spolupráce v rámci evropských programů vstoupilo 46,2 % SVŠ (např. VŠFS Praha, VŠO Praha, VŠ Plzeň, VŠMNV Praha). Činnost v rámci mezinárodních organizací a institucí rozvíjelo 15,4 % SVŠ (např. VŠFS Praha, IRKT Litomyšl, SVŠES Praha, VŠO Praha, STING Brno).

SVŠ byly v roce 2003 rovněž zastoupeny v reprezentacích orgánech českého vysokého školství a rozvíjely zde úspěšně svou činnost. V České konferenci rektorů jsou zastoupeny BIVŠ Praha, VŠFS Praha, STING Brno, VŠKE Brno, LA Praha, VŠJAK Praha; v Radě vysokých škol BIVŠ Praha, EPI Kunovice, VŠFS Praha, VŠH Praha, ŠAVŠ Mladá Boleslav, VŠP Ostrava, VŠKE Brno, VŠJAK Praha a VŠO Praha.

Akademičtí pracovníci

Základním předpokladem pro kvalitní uskutečňování akreditovaných studijních programů je odpovídající personální zajištění.

Na SVŠ působilo k 31. 12. 2003 celkem 1465 vyučujících, z toho 120 profesorů a 268 docentů. V přepočtu na celé pracovní úvazky se jedná o 582 „pracovní místa“, z toho profesory bylo obsazeno 58 a docenty 147 „míst“.

Nejvyšší přepočtené počty profesorů a docentů vykázaly VŠFS Praha (70,1), VŠH Praha (39,2) a VŠEM Ústí nad Labem (36). Naopak nejmenší počty vykázaly MBTS Praha, IRKT Litomyšl, VŠKE Brno a UNYP Praha. Počty přepočtených pracovníků na SVŠ ukazuje

obr. 5. Z obrázku je patrné, že údaje o přepočtených počtech svých akademických pracovníků poskytlo jen 24 zobrazených SVŠ.

Z hlediska věkové struktury převažuje u profesorů věk nad 60 let a u docentů věk nad 50 let. Z hlediska absolutních počtů pracovníků je nejvíce pracovníků na VŠFS Praha (175), BIVŠ Praha (120), VŠEM Ústí nad Labem (89) a na VŠJAK Praha (82). Nejnižší absolutní počty pracovníků jsou naopak na ZMVŠ Třebíč (18), na VŠO Praha (23), VŠMIE Praha (25), VŠCRHL Praha (27) a na PIT Praha (32). Nejvíce profesorů a docentů je na BIVŠ Praha (38) a na VŠFS Praha (28).

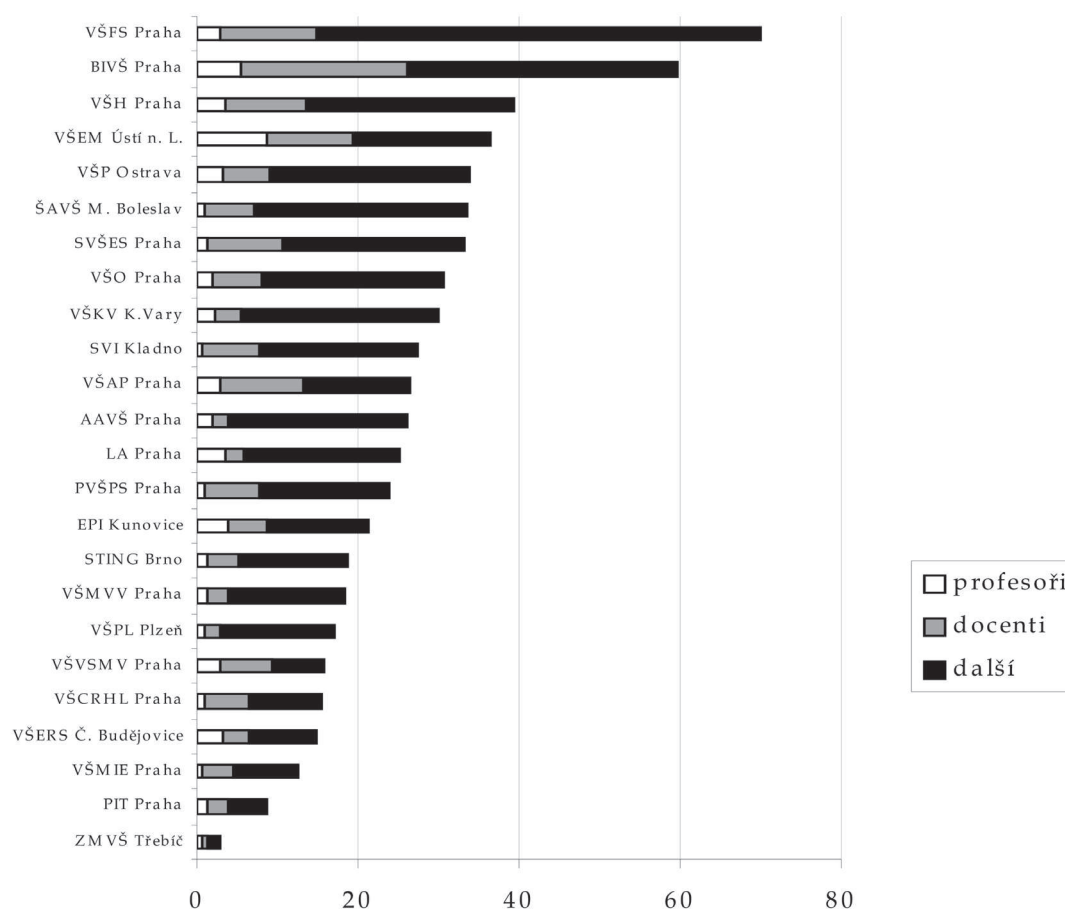
V roce 2003 působilo na SVŠ na celý pracovní úvazek 29 pedagogických pracovníků na pozici „profesor“ a 76 na pozici „docent“. Nejvíce profesorů působících na celý pracovní úvazek vykázaly VŠJAK Praha (4) a VŠERS České Budějovice (3); nejvíce docentů na plný pracovní úvazek působilo v roce 2003 na VŠFS Praha (8), VŠH Praha (7) a VŠO Praha (6).

Pro srovnání v roce 2002 na SVŠ působilo celkem 1357 vyučujících, z toho 98 profesorů a 249 docentů, a v přepočtu na celé pracovní úvazky se jednalo o 609 „pracovních míst“ obsazených 50 profesory a 124 docenty.

Materiální a technické, prostorové, informační a finanční zajištění

Materiální a technické zajištění jednotlivých SVŠ se vzájemně často velmi liší v závislosti na konkrétních podmínkách a potřebách, za nichž jednotlivé SVŠ vznikly a rozvíjejí se. Celkově lze říci, že všechny SVŠ průběžně a v závislosti na svých aktuálních finančních možnostech usilují o zlepšení svého materiálně-technického zajištění. Vesměs jsou plněny podmínky prostorového zabezpečení jednotlivých SVŠ, jak byly uvedeny v jejich žádostech o udělení státního souhlasu. Řada z nich uvádí dislokovaná pracoviště – BIVŠ Praha (Břeclav, Galanta, Košice, Liptovský Mikuláš), EPI Kunovice (Hodonín, Slavičín, Přešov, Uherský Brod), VŠH Praha (studijní středisko v Karlových Varech), VŠFS Praha (Most, Kladno), VŠP Ostrava (Praha, Písek, Jeseník, Trinec, Nový Jičín), VŠJAK Praha (Česká Lípa, Frýdek-Místek, Trenčín), VŠAP Praha (studijní středisko v Brně) a VŠEM Ústí nad Labem (studijní středisko v Praze).

Obr. 5 Počty přepočtených pracovníků na soukromých vysokých školách

Informačnímu a komunikačnímu zajištění své činnosti věnují SVŠ značnou pozornost, a to jednak formou modernizace svého hardwarového i softwarového vybavení a jeho rozšiřováním, jednak formou budování knihoven a studoven. Lze konstatovat, že stav v této oblasti odpovídá nejen předpokládaným údajům, jak byly uvedeny v žádostech o udělení státního souhlasu, ale v řadě případů je převyšuje. Většina SVŠ buduje své vnitřní informační systémy – intranet a rozšiřuje kapacity přístupu na internet, a to především pro kombinované formy studia a průběžně se vybavuje prostředky výpočetní, audiovizuální a telekomunikační techniky v rozsahu pokrývajícím základní nároky na využití současných informačních technologií ve všech oblastech činnosti vysoké školy, včetně přípravy a realizace e-learningu.

Odborné knihovny a studovny mají nebo postupně budují všechny SVŠ. Rovněž přístup na internet zajistily svým studentům všechny SVŠ. Některé SVŠ (např. EPI Kunovice, VŠFS Praha, VŠP Ostrava, ŠAVŠ Mladá Boleslav, SVŠES Praha, AAVŠ Praha nebo VŠMIE Praha) zavedly nebo se připravují na zavedení e-learningu. Některé z nich překročily i k digitalizaci knižního fondu (např. VŠEM Ústí nad Labem).

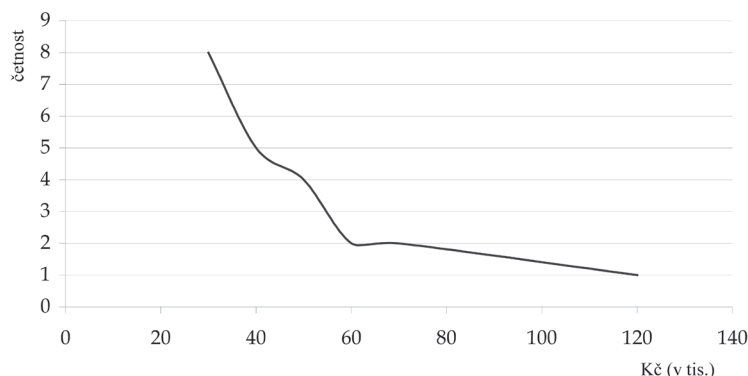
Školné, které se pohybuje v rozmezí 26 tis. až 120 tis. Kč za akademický rok, tvoří logicky hlavní a často i jediný zdroj příjmů pro finanční zabezpečení SVŠ. Průměrná výše školného činí 47 tis. Kč za rok. Obr. 6 pro názornost graficky zachycuje vztah mezi výší školného a počtem SVŠ, které příslušnou výší školného mají. Nejnižší školné, které SVŠ uvedly, činí

STUDIE

26 a nejvyšší naopak 120 tis. Kč. Některé SVŠ vykazují i další vlastní aktivity vedoucí k získání finančních prostředků, především realizaci programů celoživotního vzdělávání a realizaci grantových projektů výzkumu a vývoje. Některé ze SVŠ získávají část prostředků i formou sponzorských darů.

- rozvoj jediční činnosti s cílem pokrýt většinu studijních oborů vlastními učebními pomůckami (např. BIVŠ Praha),
- přípravu doktorského studia ve spolupráci s některou z univerzit (BIVŠ Praha),

Obr. 6 Závislost výše školného (v tis. Kč) a četnosti SVŠ, které danou výši školného mají

Aktualizace dlouhodobých záměrů SVŠ

Škála dlouhodobých záměrů SVŠ je poměrně široká. Ve svých dlouhodobých záměrech SVŠ uvádějí, že se v následujícím období chtějí především zaměřit na:

- uplatnění svých absolventů (v souvislosti s tím se hodlají věnovat analýze poptávky, průběžnému monitorování situace na trhu práce a také rozvoji profesního poradenství),
- inovaci již uskutečňovaných studijních programů a oborů (např. VŠCRHL Praha, VŠERS České Budějovice, VŠP Ostrava nebo LA Praha),
- reakreditaci již realizovaných bakalářských a magisterských studijních programů a akreditaci nových bakalářských a magisterských studijních programů (např. BIVŠ Praha, LA Praha, VŠERS České Budějovice, AAVŠ Praha, VŠP Ostrava, UNYP Praha, VŠJAK Praha),
- rozšíření akreditace studijních programů o kombinovanou formu studia (např. VŠCRHL Praha, VŠERS České Budějovice, VŠP Ostrava),
- realizaci navazujícího magisterského studia (např. BIVŠ Praha, VŠJAK),
- prohlubování profesní orientace bakalářských studijních programů (např. VŠP Ostrava),
- systematické vybavování realizovaných studijních programů učebními pomůckami,
- přípravu jazykových (především anglických) modifikací studijních programů pro zahraniční studenty (např. VŠP Ostrava),
- zkvalitnění výuky a rozšíření nabídky vyučovaných jazyků (např. LA Praha – RJ),
- zajištění jazykových certifikátů pro studenty (např. VŠERS České Budějovice),
- postupně zavedení kreditního systému (v naprosté většině případů ECTS nebo kompatibilní s ECTS) do realizovaných studijních programů a oborů (např. VŠP Ostrava, BIVŠ Praha, VŠJAK Praha, VŠ Plzeň, VŠCRHL Praha, VŠERS České Budějovice),
- posílení komplexního programu poradenství a řešení problematiky studijní neúspěšnosti (pro-

střednictvím konzultací, motivačních nástrojů pro studenty, posilováním osobní odpovědnosti studentů a jejich informovanosti o podmínkách studia, studijních předpisech a možnostech řešení problematických situací),

- rozvoj nových forem studia, zavádění systému průběžného hodnocení studentů a zajišťování odborné praxe v akreditovaných studijních oborech v ČR i v zahraničí (např. VŠCRHL Praha, VŠP Ostrava),
- podporu studia zdravotně postižených (např. VŠERS České Budějovice),
- zajištění prostupnosti mezi realizovanými studijními programy (např. VŠP Ostrava),
- přípravu podkladů pro získání možnosti konat rigorózní zkoušky (např. VŠJAK Praha),
- realizaci vnitřního a vnějšího hodnocení akreditovaných činností (např. VŠERS České Budějovice), studia zařazením volitelných předmětů podle zájmu posluchačů (např. PIT),
- propagaci a další rozvoj celoživotního vzdělávání (např. VŠP Ostrava),
- personální zajištění svých akreditovaných činností (např. LA Praha, VŠJAK Praha, AAVŠ Praha, BIVŠ Praha),
- aplikovaný výzkum,
- prostorový rozvoj (např. BIVŠ Praha, VŠJAK Praha).

Hodnocení SVŠ

Poměrně vysoký počet SVŠ a relativně krátká doba jejich existence s sebou nesou i řadu problémů. Proto Akreditační komise zahájila již v roce 2002 hodnocení některých z nich. Dosud proběhlo hodnocení na 11 SVŠ a probíhá na dalších 2 SVŠ.

V roce 2003 Akreditační komise hodnotila celkem osm soukromých vysokých škol. Hodnocení bylo realizováno dvojím způsobem – jednak jako hodnocení

akreditovaných činností vysoké školy a jednak jako hodnocení institucionální. Akreditační komise do konce roku 2003 uskutečnila hodnocení akreditovaných činností následujících šesti soukromých vysokých škol: VŠ Karlovy Vary, VŠKE Brno, EPI Kunovice, SVŠES Praha, VŠO Praha a VŠCRHL Praha.

Pro ověření postupů a kritérií uplatnitelných pro neuniverzitní vysoké školy proběhl pilotní projekt institucionálního hodnocení, při němž Akreditační komise spolupracovala s Bankovním institutem vysokou školou Praha a Vysokou školou hotelovou Praha. Hodnocení bylo realizováno kombinací studia podkladů z vysokých škol připravených na základě požadavků (dotazníku) Akreditační komise a návštěvy specificky sestavené účelové pracovní skupiny na vysoké škole. Při hodnocení akreditovaných činností si komise všimla zejména změn, ke kterým došlo při uskutečňování studijního programu od stavu při akreditaci. Zvláštní důraz přitom kladla na charakter studijních programů, změny v profilech absolventa, změny v podmínkách, které musí student v průběhu studia splnit, včetně obsahu státních zkoušek, na podobu tvůrčí činnosti a na vývoj personálního a informačního zajištění akreditovaných činností. Při institucionálním hodnocení vysoké školy si navíc ještě všimla způsobu řízení instituce, účelnosti vnitřního strukturování školy do kateder a institutů, interních evaluačních systémů, studentského zázemí (včetně možností studentů ovlivňovat dění ve škole) atd. Hodnocení bylo uzavíráno za účasti zástupců hodnocených institucí na zasedání Akreditační komise (červen a prosinec) a zprávy z hodnocení jsou zveřejněny na internetových stránkách Akreditační komise na adrese: www.msmt.cz – Vysoké školy – Akreditační komise – Hodnocení vysokých škol – Hodnocení SVŠ + Zprávy o hodnocení SVŠ.

Z obecných nedostatků se Akreditační komise setkávala zejména s:

- nedostačující výukou cizích jazyků (obvykle nízká hodinová dotace nebo nerovnoměrné rozložení do všech let studia);
- nižším počtem seminářů a cvičení ve prospěch přednášek;
- obcházením kombinované formy studia pomocí tzv. individuálních studijních plánů;
- nedostačující tvůrčí činností nebo činností úzce orientovanou pouze na vlastní pedagogickou práci;

- nižším počtem studentů oproti předpokládanému stavu, zejména v prezenční formě studia;
- nižšími počty interních pedagogických pracovníků;
- nedostatečnými vnitřními evaluačními systémy;
- nedostačujícím prostorovým zajištěním vzhledem k předpokládanému nárůstu počtu studentů a rozvoji informačního zázemí školy;
- ve dvou případech (Evropský polytechnický institut Kunovice, Vysoká škola Karlovy Vary) Akreditační komise zjistila nedostatky při uskutečňování akreditovaných činností a ve smyslu příslušných ustanovení zákona doporučila školám zjednat nápravu;
- v jednom případě (Vysoká škola Karla Engliše Brno) Akreditační komise zjistila závažné nedostatky při uskutečňování akreditovaných činností a navrhla MŠMT omezení akreditace studijního programu spočívající v zákazu přijímat ke studiu další uchazeče¹⁾.

Další informace

Jako akciová společnost je organizováno 6, jako společnost s ručením omezeným 15 a jako obecně prospěšná společnost 15 SVŠ. Ve srovnání s tím v roce 2002 bylo jako akciová společnost organizováno 5, jako společnost s ručením omezeným 10 a jako obecně prospěšná společnost 11 SVŠ, které předložily zprávu o své činnosti. Nejvíce SVŠ je v Praze (celkem 19 – v roce 2002 17), kde k 31. 12. 2003 studovalo 68,8 % (v roce 2002 65,4 %) všech studentů SVŠ. Čtyři SVŠ jsou v Brně (2 SVŠ v roce 2002), zbývajících 13 SVŠ sídlí v následujících třinácti městech: v Kunovicích, Karlových Varech, Litomyšli, Mladé Boleslavi, Ostravě, Plzni, Ústí nad Labem, Třebíči, Kladně, Kolíně, Českých Budějovicích, Písku a v Přerově. Oproti údajům uvedeným v předchozí zprávě přibyly SVŠ navíc v Přerově a v Písku. Všechny dosud zřízené SVŠ jsou neuniverzitní vysoké školy.

¹⁾ Omezení akreditace bylo již zrušeno na základě Vysokou školou Karla Engliše Brno prokázaných změn v personálním zajištění.

K zastoupení žen v akademických a dalších orgánech SVŠ lze uvést, že na pozici rektora působí na SVŠ 17,2 % žen (rektorky mají VŠKV, LA Praha, VŠCRHL Praha, VŠO Praha a VŠPL), na pozici prorektora 44,8 % žen (1 prorektorka působí na VŠH Praha, 2 na VŠP Ostrava, 1 na ŠAVŠ Mladá Boleslav, 2 na LA Praha, 1 na SVŠES Praha, 2 na VŠO Praha, 2 na PVŠPS, na VŠMVV Praha a 1 na SVI Kladno), na pozici vedoucího katedry působilo v roce 2003 celkem 30 žen a v postavení člena akademické rady 32 žen. Oproti roku 2002 se nejvíce změnilo zastoupení žen působících na pozici prorektorky, kdy v tomto postavení působilo na SVŠ 29,4 % žen.

Možnost studia handicapovaných studentů umožňuje nebo vytvoření nezbytných podmínek pro jejich studium dokončuje 25 % SVŠ (částečně BIVŠ Praha, dále EPIKunovice, VŠCRHL Praha, STING Brno, VŠJAK Praha, VŠAP Praha, MBTS Praha a ZMVŠ Třebíč). Na zbývajících SVŠ není studium handicapovaných studentů dosud možné pro existující bariéry bránící jejich přístupu do prostor SVŠ nebo vzhledem k vysoké fyzické náročnosti studijních oborů, které SVŠ uskutečňují. V roce 2002 studium handicapovaným studentům umožňovalo nebo pro ně připravovalo 23,1 % SVŠ z těch SVŠ, které předložily zprávu o své činnosti.

Mezi SVŠ, které poskytují stipendia nebo jiné formy finanční podpory svým studentům patří: BIVŠ Praha, VŠH Praha, VŠFS Praha, VŠ Karlovy Vary, VŠP Ostrava, ŠAVŠ Mladá Boleslav, LA Praha, IRKT Litomyšl, VŠO Praha, STING Brno, AAVŠ Praha, VŠEM Ústí nad Labem, MBTS Praha a ZMVŠ Třebíč. Naopak 15 SVŠ stipendia nebo jiné formy finanční podpory svým studentům zatím neposkytuje. Podmínky a principy přiznání a vyplácení prospěchového stipendia, mimořádného stipendia, účelového stipendia nebo jiné formy finanční podpory, např. slevy ze školného, řeší stipendijní řády, které jsou zaregistrovány jako vnitřní předpisy jednotlivých SVŠ.

Poměrné zastoupení SVŠ, které poskytovaly svým studentům služby (ubytování, stravování, informační a poradenské služby, služby spojené se zajišťováním praxí a se zahraniční mobilitou) a stipendia nebo jiné formy finanční pomoci bylo v roce 2003 přibližně stejné jako v roce 2002 s jedinou výjimkou – více SVŠ (69 % oproti předchozím 61,5 %) poskytovalo nebo zprostředkovávalo svým studentům ubytovací kapacity.

Mobilitu svých studentů v rámci přímé bilaterální odborné spolupráce s obdobně profesně zaměřenými zahraničními vysokými školami, v rámci vzdělávacích programů EU či jinými způsoby (např. formou zahraniční praxe) rozvíjela v roce 2003 většina SVŠ. Své plnohodnotné zapojení do programů EU v roce 2003 připravovalo nebo již realizovalo 10 SVŠ (BIVŠ Praha, EPI Kunovice, VŠH Praha, VŠFS Praha, VŠ Karlovy Vary, VŠP Ostrava, IRKT Litomyšl, VŠJAK Praha, VŠO Praha a VŠ Plzeň).

Závěrem

Účelem předloženého materiálu bylo informovat gremiální poradu skupiny vědy a vysokého školství a vedení ministerstva o rozvíjejícím se sektoru NVŠ v terciárním vzdělávání a poskytnout ministerstvu, Akreditační komisi, vysokým školám i širší pedagogické veřejnosti určitou zpětnou vazbu. Získané poznatky budou rovněž využity při přípravě doporučené rámcové osnovy „Výroční zprávy o činnosti SVŠ za rok 2004“.

Uplynulých pět let dostatečně prokázalo, že jeho rozvoj významně přispívá k potřebné diverzifikaci nabídky vysokoškolského vzdělávání, že sektor SVŠ jako celek je životaschopný. Konkuruje žádaným způsobem sektoru veřejných vysokých škol a doplňuje chybějící studijní nabídku, především v oblasti profesně zaměřeného studia. Důkazem toho je i skutečnost, že na SVŠ studovalo v roce 2003 v 61 akreditovaných studijních programech 14 134 studentů, tj. 5,15 % všech vysokoškoláků. Přestože privátní akademická půda má zákonitě své problémy, zatím žádná z 36 doposud založených SVŠ nezanikla. SVŠ pracují ve své většině dobře a některé z nich se dají dokonce označit za velmi úspěšné. 7 SVŠ získalo akreditaci pro magisterské studium, 5 SVŠ překročilo hranici 1000 studentů. SVŠ úspěšně rozvíjejí svou tvůrčí činnost a spolupráci v rámci České republiky i se zahraničím, inovují a rozšiřují svou studijní nabídku, soustavně zkvalitňují své materiálně-technické, prostorové a informační zajištění a své personální zabezpečení. Další rozvoj SVŠ by se měl podle představ ministerstva odehrávat především v oblasti kvalitativní.

Příloha

Seznam soukromých vysokých škol, používaných zkratk a www adres

(stav k 30. 8. 2004)

Název	Používaná zkratka	Adresa www stránky
Bankovní institut vysoká škola, a.s.	BIVŠ Praha	www.bivs.cz
Evropský polytechnický institut, s.r.o.	EPI Kunovice	www.vos.cz/epi
Vysoká škola hotelová v Praze 8, s.r.o.	VŠH Praha	www.vsh.cz
Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.	VŠFS Praha	www.vsfs.cz
Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s.	VŠ Karlovy Vary	www.vskv.cz
Vysoká škola podnikání, a.s.	VŠP Ostrava	www.eco.cz
ŠKODA AUTO a.s. Vysoká škola	ŠAVŠ Mladá Boleslav	www.skoly.skoda-auto.cz
Literární akademie (Soukromá vysoká škola Josefa Škvoreckého), s.r.o.	LA Praha	www.lit-akad.cz
Vysoká škola cestovního ruchu, hotelnictví a lázeňství, s.r.o.	VŠCRHL Praha	www.vscrhl.cz
Institut restaurování a konzervačních technik, o.p.s.	IRKT Litomyšl	www.irkct.cz
Soukromá vysoká škola ekonomických studií, s.r.o.	SVŠES Praha	www.svses.cz
Vysoká škola obchodní v Praze, o.p.s.	VŠO Praha	www.vso-praha.cz
Akademie STING, o.p.s.	STING Brno	www.sting.cz
Pražský technologický institut, o.p.s.	PIT Praha	www.pti.cz

STUDIE

Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze, o.p.s.	VŠVSMV Praha	www.vsvsmv.cz
Vysoká škola Jana Ámose Komenského, s.r.o.	VŠJAK Praha	www.vsjak.cz
Vysoká škola Karla Engliše v Brně, a.s.	VŠKE Brno	www.vske.cz.
Anglo-americká vysoká škola, o.p.s.	AAVŠ Praha	www.aac.edu
Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.	PVŠPS Praha	www.viap.cz
Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o.	VŠAP Praha	www.vsap.cz
Vysoká škola ekonomie a managementu, s.r.o.	VŠEM Ústí nad Labem	www.vsem.cz
Vysoká škola v Plzni, o.p.s.	VŠ Plzeň	www.mujweb.cz/ skolstvi/stranka
University of New York in Prague, s.r.o.	UNYP Praha	www.unyp.cz
Vysoká škola manažerské informatiky a ekonomiky, a.s.	VŠMIE Praha	www.vsmie.cz
Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o.p.s.	VŠMVV Praha	www.vip-vs.cz
Středočeský vysokoškolský institut, s.r.o.	SVI Kladno	www.svikladno.cz
Mezinárodní baptistický teologický seminář Evropské baptistické federace, o.p.s.	MBTS Praha	www.ibts.cz
Západomoravská vysoká škola Třebíč, o.p.s.	ZMVŠ Třebíč	www.zmvs.cz
Academia Rerum Civilium – Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o.	VŠPSV Kolín	www.vpspv.cz
Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.	VŠERS České Budějovice	www.iers.cz (www.vsiers.cz)
Rašínova vysoká škola, s.r.o.	RaVŠ Brno	www.ravys.cz
Vysoká škola regionálního rozvoje, s.r.o.	VŠRR Praha	www.vsrr.cz
Filmová akademie v Písku, o.p.s.	FA Písek	www.svosf.webpark.cz
Vysoká škola tělesné výchovy a sportu Palestra, s.r.o.	VŠTVS Palestra Praha	www.palestra.cz
Newton College, a.s.	NC Praha	www.newtoncollege.cz
Vysoká škola logistiky, o.p.s.	VŠL Přerov	www.vslg.cz